

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 253/05-52

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla a zo sudcov Jána Auxta a Jána Lubyho vo veci sťažnosti Š. P., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. S. J., Advokátska kancelária, B., pre namietané porušenie jeho základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 128/03 v spojení s postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 To 239/04 na neverejnom zasadnutí 15. marca 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 128/03 **p o r u š i l** základné práva Š. P. zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo zaručené v čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 To 239/04 **p o r u š i l** základné práva Š. P. zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo zaručené v čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Š. P. priznáva úhradu trov konania v sume 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún), ktoré sú p o v i n n é zaplatiť Okresný súd Bratislava V v sume 4 670 Sk (štyritisícšesťstosedemdesiat slovenských korún) a Krajský súd v Bratislave v sume 4 670 Sk (štyritisícšesťstosedemdesiat slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. S. J., Advokátska kancelária, B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti Š. P. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 253/05-22 z 27. októbra 2005 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Š. P. (ďalej len „sťažovateľ“) v časti týkajúcej sa namietaného porušenia jeho základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj v časti týkajúcej sa namietaného porušenia práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 128/03 v spojení s postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 To 239/04. Vo zvyšnej časti bola sťažnosť odmietnutá.

Sťažovateľ prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu v sťažnosti k namietanému porušeniu základného práva nebyť stíhaný alebo pozbavený osobnej slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, základného práva byť vzatý do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a práva byť súdený v primeranej

lehote alebo prepustený počas konania podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru okrem iného uviedol, že jeho väzba začala 3. apríla 2003 a skončila 25. novembra 2004 „... teda po uplynutí 20 mesiacov a 22 dní“ (správne ide o 19 mesiacov a 19 dní, pozn. ústavného súdu).

Sťažovateľ v súvislosti s tým tvrdil, že táto dĺžka väzby v jeho prípade nebola primeraná, keďže bola dlhšia ako napokon uložený trest, a vytýkal krajskému súdu aj to, že pri posudzovaní opodstatnenosti dlhšieho trvania väzby neskúmal, či naďalej existujú dôvody jej trvania.

Na základe toho zastáva sťažovateľ názor, že „... Okresný súd a ani Krajský súd nepostupovali s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, ktoré väzba vyžaduje. Dňa 17. 06. 2004 Okresný súd uznesením prepustil sťažovateľa z väzby. Ihneď po vyhlásení uznesenia podal prokurátor proti nemu sťažnosť. O sťažnosti proti uzneseniu sa rozhodlo až 23. 09. 2004 a aj to až po intervencii sťažovateľa, ktorý podal na Okresný súd žiadosť o postúpenie veci. Uznesenie Krajského súdu z 23. 09. 2004 o ponechaní sťažovateľa vo väzbe bolo doručené sťažovateľovi až 05. 11. 2004, preto až týmto dňom vznikla sťažovateľovi efektívna možnosť podať novú žiadosť o prepustenie z väzby. § 71 vyžaduje, aby sa vo väzobných veciach konalo prednostne a urýchlene. Okresnému súdu nič nebránilo v tom, aby postúpil na Krajský súd len uznesenie zo 17. 06. 2004 o prepustení z väzby a až následne celý spis. Postupom súdov sa nekonalo o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu o prepustení z väzby po dobu vyše 3 mesiacov“.

Sťažovateľ prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu navrhol (vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie), aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základných práv sťažovateľa „... podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (...) a čl. 5 ods. 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (...) postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 To 239/04 a postupom Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 2 T 128/03...“ a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia.

V rámci prípravy prerokovania sťažnosti ústavný súd vyzval listami z 13. decembra 2005 okresný súd, ako aj krajský súd, aby sa k sťažnosti písomne vyjadrili a predložili mu príslušný spisový materiál.

Krajský súd sa vyjadril k sťažnosti sťažovateľa prostredníctvom svojej predsedníčky podaním sp. zn. Spr. 3856/05 z 12. januára 2006 doručeným ústavnému súdu 16. januára 2006, v ktorom vôbec nereagoval na sťažovateľom namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a porušenie práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru, teda na tú časť sťažnosti, ktorá bola ústavným súdom po jej predbežnom prerokovaní prijatá na ďalšie konanie.

Okresný súd odpovedal na výzvu ústavného súdu prostredníctvom svojho predsedu podaním sp. zn. Spr. 3329/05 z 24. januára 2006 doručeným ústavnému súdu 31. januára 2006, v ktorom však podobne ako krajský súd k sťažovateľovej argumentácii týkajúcej sa neprimerane dlhého rozhodovania v jeho väzobnej veci nezaujal žiadne stanovisko. V závere podania okresný súd uviedol: *„Podľa § 30 odsek 2 zákona č. 38/1993 Z. z. súhlasím, aby Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“*

K svojmu podaniu okresný súd pripojil zároveň kompletný spisový materiál týkajúci sa trestnej veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. 2 T 128/03.

V podaní z 21. februára 2006 sťažovateľ prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu ústavnému súdu oznámil, že v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci. Kriticky hodnotil tú skutočnosť, že *„Okresný súd neuviedol ani len úkony, ktoré súd vo veci vykonal počas trvania väzby, priam nepochopiteľne sa sústredil na prevzatie a doručenie rozhodnutí“*.

Právny zástupca sťažovateľa napokon poznamenal, že z vyjadrenia okresného súdu *„... ani nemožno určiť, či sťažovateľom uvádzané tvrdenia popiera alebo sa s nimi stotožňuje“*.

Možnosť doplniť svoje vyjadrenia k podanej sťažnosti okresný súd ani krajský súd do dňa jej meritórneho prerokovania nevyužili.

Ústavný súd upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažnosť v tejto veci pôvodne prijal 27. októbra 2005 na ďalšie konanie IV. senát ústavného súdu. Od 1. marca 2006 v súlade s rozvrhom práce na rok 2006 sa sudca spravodajca Ján Luby stal členom II. senátu ústavného súdu a veci, v ktorých je sudcom spravodajcom Ján Luby, prerokuje II. senát ústavného súdu, z tohto dôvodu túto vec prerokoval a vo veci samej rozhodol II. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Z vyjadrení oboch súdov, proti ktorým sťažnosť smeruje, z obsahu sťažnosti, predložených listinných dôkazov a súvisiaceho spisu okresného súdu zistil ústavný súd nasledovný priebeh konania v označenej trestnej veci sťažovateľa:

Uznesením sp. zn. 3 Nt 55/03 z 5. apríla 2003 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 67 ods. 1 písm. c) zák. č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov platného a účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Tr. por.“)

Prokurátor Okresnej prokuratúry B. (ďalej len „okresný prokurátor“) podal 24. septembra 2003 okresnému súdu na sťažovateľa obžalobu pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení platnom a účinnom do 31. decembra 2005 (ďalej len „Tr. zák.“) ako na obzvlášť nebezpečného recidivistu (§ 41 ods. 1 Tr. zák.).

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 2 T 128/03 z 18. decembra 2003 sťažovateľa spod obžaloby okresného prokurátora oslobodil a zároveň v nadväznosti na to rozhodol uznesením, že podľa § 72 ods. 1 Tr. por. sa sťažovateľ prepúšťa z väzby na slobodu. Proti označenému oslobodzujúcemu rozsudku podal okresný prokurátor na pojednávaní do zápisnice odvolanie a súčasne podal sťažnosť aj proti uzneseniu o prepustení sťažovateľa z väzby.

O tejto sťažnosti okresného prokurátora rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí konanom 27. januára 2004 tak, že ho v celom rozsahu zrušil a zároveň uznesením sp. zn. 1 Oto 22/04 podľa § 72 ods. 2 Tr. por. zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby.

Uznesením sp. zn. 10 To 23/2004 z 24. februára 2004 zrušil krajský súd podľa § 258 ods. 1 písm. c) Tr. por. odvolaním napadnutý prvostupňový rozsudok v celom rozsahu a vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Ďalším uznesením z toho istého dňa krajský súd zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu.

Rozsudkom sp. zn. 2 T 128/03 zo 17. júna 2004 okresný súd opäť oslobodil sťažovateľa spod obžaloby okresného prokurátora a súčasne uznesením rozhodol o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu. Proti týmto rozhodnutiam okresný prokurátor nahlásil po ich vyhlásení do zápisnice odvolanie, resp. sťažnosť.

Právny zástupca sťažovateľa doručil 11. augusta 2004 okresnému súdu podanie označené ako „*Žiadosť o postúpenie uznesenia o prepustení z väzby, sp. zn. 2 T 128/03*“, v ktorom uviedol, že: „*dňa 17. júna 2004 bol Okresným súdom Bratislava V vydaný oslobodzujúci rozsudok v trestnej veci obžalovaného Š. P. vedenej pod sp. zn. 2 T 128/03. Spolu s oslobodzujúcim rozsudkom bolo vydané uznesenie o prepustení z väzby na slobodu.*

Na základe informácií trestnej kancelárie Okresného súdu Bratislava V spis v trestnej veci sp. zn. 2 T 128/03 nebol ešte postúpený na Krajský súd. Dôvod je ten, že poškodená si rozsudok prevzala osobne na Okresnom súde Bratislava V až 6. augusta

2004 a momentálne súd čaká, aby uplynulo 8 dní od doručenia rozsudku na predloženie spisu Krajskému súdu. Tento postup je v rozpore s ustanovením § 71 Trestného poriadku, ktoré hovorí, že orgány činné v trestnom konaní sú povinné vybavovať väzobné veci prednostne a urýchlene. Som toho názoru, že uznesenie o prepustení z väzby obžalovaného Š. P. mohlo byť na Krajský súd postúpené omnoho skôr a dodatočne by bol na krajský súd postúpený aj vyššie spomínaný rozsudok.

Od vydania uznesenia o prepustení z väzby obžalovaného Š. P. uplynuli skoro dva mesiace. Obžalovaný Š. P. je stále vo väzbe a vo väzobnej veci sa nekoná.

Týmto Vás chcem požiadať, aby Uznesenie o prepustení z väzby na slobodu zo dňa 17. júna 2004 sp. zn. 2 T 128/03 bolo čo najskôr postúpené na Krajský súd.“

Okresný súd predložil spis na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku a proti sťažnosti okresného prokurátora krajskému súdu 17. augusta 2004.

Krajský súd 23. septembra 2004 na neverejnom zasadnutí vyhovel odvolaniu okresnej prokuratúry a uznesením sp. zn. 9 To 239/04 zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu, zároveň mu vec vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia okrem iného uviedol, že:

„Povinnosťou okresného súdu bude preto vyhodnotiť všetky dôkazy v zmysle § 2 ods. 6 Tr. por. a upraviť skutkovú vetu tak, že vypustí tú časť konania obžalovaného týkajúcej sa konania vo výťahu, pričom ponechá návrhu konania v byte poškodenej a toto konanie bude kvalifikovať ako trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1, 3 Tr. zák.

Pri tomto upravenom skutku a právnej kvalifikácii je potrebné uložiť primeraný trest.

Predovšetkým, že vysloveným právnym názorom je okresný súd podľa § 264 ods. 1 Tr. por. viazaný.“

Uznesením sp. zn. 9 To 238/04 z 23. septembra 2004 krajský súd zároveň zrušil uznesenie okresného súdu zo 17. júna 2004, ktorým bol sťažovateľ prepustený z väzby na slobodu, a ponechal ho naďalej vo väzbe. Toto uznesenie krajský súd odôvodnil iba tým, že „... po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že dôvody preventívnej väzby naďalej trvajú vzhľadom k charakteru trestnej činnosti a osobe obžalovaného, jeho doterajší spôsob života a predchádzajúce odsúdenia...“.

Po vrátení spisu okresnému súdu (29. októbra 2004) nariadil okresný súd hlavné pojednávanie na 25. november 2004. Na tomto hlavnom pojednávaní okresný súd rozsudkom sp. zn. 2 T 128/03 uznal sťažovateľa za vinného zo spáchania trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 a 3 Tr. zák., za čo mu uložil trest odňatia slobody v trvaní 19 mesiacov so zaradením do II. nápravno-výchovnej skupiny. Zároveň uznesením prepustil sťažovateľa z väzby na slobodu, a keďže ako sťažovateľ, tak aj zástupca okresnej prokuratúry sa vzdali práva podať proti tomuto uzneseniu sťažnosť, nadobudlo právoplatnosť vyhlásením, na základe čoho bol sťažovateľ ihneď prepustený z väzby na slobodu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru „Každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie“.

Napádané postupy okresného súdu a krajského súdu v označených konaniach sa týkajú predovšetkým neprimeranej dĺžky rozhodovania o väzbe, konkrétne v období od 17. júna 2004 do 5. novembra 2004, keď bolo sťažovateľovi doručené už citované uznesenie krajského súdu sp. zn. 9 To 238/04 z 23. septembra 2004.

Sťažovateľ v súvislosti s tým namieta, že všeobecné sudy nepostupovali s osobitnou starostlivosťou (prednostne) a urýchlením, ktoré väzba vyžaduje (§ 71 ods. 1 Tr. por.).

Postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 128/03, v ktorom sťažovateľ vidí namietané porušenie jeho práv v súvislosti s rozhodovaním o väzbe, spočíva podľa neho v tom, že po tom, ako okresný súd rozhodol uznesením zo 17. júna 2004 o jeho prepustení z väzby na slobodu a proti tomuto uzneseniu podal prokurátor ihneď po jeho vyhlásení do zápisnice sťažnosť, okresný súd predložil spis na rozhodnutie o sťažnosti krajskému súdu až 19. augusta 2004, teda po viac než dvoch mesiacoch od vydania napadnutého uznesenia. Navyše sa tak stalo až po tom, ako sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu 11. augusta 2004 písomne požiadal okresný súd, aby uznesenie zo 17. júna 2004 urýchlene predložil samostatne na rozhodnutie krajskému súdu bez toho, aby čakal, kým „... budú splnené podmienky interných pokynov na rozhodnutie o rozsudku“.

Ďalej vo vzťahu k napadnutému postupu krajského súdu sťažovateľ tvrdí jednak to, že podobne ako okresný súd rozhodoval o sťažnosti okresného prokurátora proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 T 128/03 zo 17. júna 2004, ktorým bol prepustený z väzby na slobodu, neprimerane dlho, a okrem toho mu jednak vytýka to, že neskúmal existenciu dôvodov ďalšieho trvania väzby, a to napriek tomu, že v čase rozhodovania už mal preukázané, že nedošlo k spáchaniu trestného činu lúpeže (po tom, ako vyslovil svoj právny názor na právnu kvalifikáciu skutku, pričom konanie sťažovateľa posudzoval namiesto trestného činu lúpeže ako trestný čin obmedzovania osobnej slobody, teda ako trestný čin s nižšou spoločenskou nebezpečnosťou), a naďalej ho ponechal vo väzbe. Toto rozhodnutie oprel len o všeobecné konštatovanie, že aj naďalej existuje dôvodná obava, že sťažovateľ bude pokračovať v trestnej činnosti, bez toho, aby uviedol konkrétne nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali takéto obavy. Uvedená hrozba pokračovania v trestnej činnosti mohla byť síce opodstatnená predchádzajúcou trestnou činnosťou sťažovateľa, nemohla však už predstavovať dostatočný dôvod pre jeho ďalšie ponechanie vo väzbe. Preto mal krajský súd skúmať, či naďalej trvajú dôvody väzby, a nielen sa obmedziť na vyslovenie obavy z pokračovania v trestnej činnosti.

1. K namietanému porušeniu označených práv postupom okresného súdu

Podľa judikatúry ústavného súdu je v ustanoveniach čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa práva na osobnú slobodu obsiahnuté tak právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná, ako aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, alebo byť prepustený počas konania, teda práva, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (pozri obdobne nálezy sp. zn. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že na konanie, ktorého predmetom je súdne preskúmanie zákonnosti väzby a existencie všetkých jej podmienok, je aplikovateľný čl. 5 ods. 4 dohovoru (pozri m. m. III. ÚS 227/03). Ústavnosť postupu a rozhodnutia súdu v takomto type konania (vrátane ústavnosti dôvodov, na ktorých bolo založené rozhodnutie

o ďalšom trvaní väzby) skúma však ústavný súd aj z hľadiska garancií vyplývajúcich z čl. 5 ods. 3 dohovoru (pozri napr. I. ÚS 100/04, III. ÚS 220/04).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55).

Zo skutkového hľadiska treba konštatovať, že okresnému súdu trvalo viac než dva mesiace, kým predložil krajskému súdu uznesenie sp. zn. 2 T 128/03 zo 17. júna 2004 o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu na rozhodnutie o sťažnosti okresného prokurátora.

Podľa názoru ústavného súdu uvedenú dobu nemožno považovať za primeranú. Táto doba v konkrétnom prípade nezodpovedá požiadavke na urýchlené rozhodovanie o dôvodnosti ďalšieho trvania väzby vo svetle princípov uvedených vyššie. Je tomu tak o to viac, že išlo iba o fázu prvostupňového konania. Táto doba by však bola podľa všetkého neprimeraná aj pre celé dvojinštančné konanie, pričom požiadavky kladené na urýchlenie tohto konania treba chápať tak, že sa vzťahujú na celú procedúru, teda tak na prvostupňové, ako aj na opravné konanie v celku (m. m. I. ÚS 65/05). Navyše sa ústavný súd prikláňa k názoru sťažovateľa, že mu bolo takýmto postupom bránené podať novú žiadosť o prepustenie z väzby.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti bolo podľa názoru ústavného potrebné vysloviť, že namietaným postupom okresného súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa zaručených v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

2. K namietanému porušeniu označených práv postupom krajského súdu

Krajský súd rozhodoval o sťažnosti okresného prokurátora proti uzneseniu o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu od 20. augusta 2004 (doručenie sťažnosti okresného prokurátora spolu so spisom okresného súdu sp. zn. 2 T 128/03) do 29. októbra 2004 (doručenie písomného vyhotovenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 9 To 238/04 z 23. septembra 2004 okresnému súdu), teda opravné konanie trvalo viac ako dva mesiace, pričom spolu s konaním pred okresným súdom predstavuje celková doba konania až do doručenia druhostupňového uznesenia sťažovateľovi, t. j. do 5. novembra 2004, 4 mesiace a 18 dní.

Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu v zásade požiadavke prednostného a urýchleného rozhodovania vo väzobných veciach v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca niekoľko týždňov (m. m. III. ÚS 255/03).

V súvislosti s námietkou neskúmania existencie dôvodov ďalšieho trvania väzby zo strany krajského súdu poukazuje ústavný súd na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý v rozhodnutí *Erdem v. Germany* (rozsudok z 5. júla 2001, sťažnosť č. 38321/97, §§ 43 - 45) podrobil kritike zjavné opakovanie odôvodnenia väzby vo viacerých následných väzobných rozhodnutiach. Uvedené rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva sa týkalo porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Ústavný súd konštatuje, že nedostatky vytýkané Európskym súdom pre ľudské práva sa vzťahujú aj na uznesenie krajského súdu sp. zn. 9 To 238/04 z 23. septembra 2004.

Stručné odôvodnenie ponechania sťažovateľa vo väzbe v tomto rozhodnutí je v zásade rovnaké ako v predchádzajúcich súdnych rozhodnutiach od jeho vzatia do väzby. Krajský súd mal pritom dostatok času i možností špecifikovať skutkové a následne právne dôvody ďalšieho ponechania sťažovateľa vo väzbe.

Ústavný súd pripomína, že náležitá individualizácia odôvodnenia väzby nie je samoúčelnou požiadavkou, lebo osoba nachádzajúca sa vo väzbe môže svoje právo žiadať o prepustenie z väzby a podávať opravné prostriedky proti rozhodnutiam o jej ponechaní vo väzbe efektívne využiť, len ak pozná skutkovú a na ňu nadväzujúcu právnu argumentáciu, na základe ktorej je individuálne držaná vo väzbe (III. ÚS 220/04).

Ústavný súd poznamenáva, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu nepredstavuje hlavne pre nedostatok individualizácie skutkových a s nimi korešpondujúcich právnych dôvodov väzby dostatočný základ ďalšieho ponechania sťažovateľa vo väzbe. Aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [v rozsudku z 9. apríla 2003 vo veci Shishkov v. Bulharsko N. 3822/97, ktorá sa týkala aj čl. 5 ods. 3 dohovoru] vyplýva, že opodstatnenosť každej doby väzby, nech je akokoľvek krátka, musí byť príslušnými orgánmi presvedčivo zdôvodnená.

Ústavný súd ďalej uvádza, že v čase, keď krajský súd rozhodoval o väzbe sťažovateľa (23. septembra 2004), tento sa v nej nachádzal už viac než 18 mesiacov (od 5. apríla 2003), pričom trestné stíhanie sa nachádzalo v štádiu konania pred súdom (obžaloba bola podaná 30. septembra 2003). Navyše, v tom čase bolo krajskému súdu známe, že skutok, ktorého sa mal sťažovateľ dopustiť, bude prekvalifikovaný na trestný čin s nižšou spoločenskou nebezpečnosťou, na čo však krajský súd vôbec neprihliadol. Vzhľadom na tieto okolnosti treba považovať viac než osemnásťmesačné obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa ako osoby, voči ktorej sa uplatňuje prezumpcia neviny, za neprímerane dlhé.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd považuje za potrebné prisvedčiť sťažovateľovi, že ani konanie o riadnom opravnom prostriedku na krajskom súde nebolo v súlade s čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru, čo vyslovil v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy v bode 2 výroku tohto nálezu.

Ústavný súd síce vyslovil porušenie sťažovateľových práv, ale už nezrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 9 To 238/04 z 23. septembra 2004, ako to sťažovateľ žiadal v petite

svojej sťažnosti, keďže vzhľadom na to, že sťažovateľ už bol prepustený z väzby na slobodu, zrušenie označeného uznesenia neprichádza do úvahy.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Keďže sťažovateľ požiadavku priznať mu primerané finančné zadost'učinenie vo svojej sťažnosti neuplatnil, ústavný súd súc viazaný návrhom (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) o tomto nároku rozhodovať nemohol.

Sťažovateľ napokon v sťažnosti z 15. decembra 2004, ako aj v jej doplnení z 19. júla 2005 žiadal, aby ústavný súd zaviazal porušovateľov jeho označených základných práv (okresný súd a krajský súd) zaplatiť mu trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia.

Podľa ustanovenia § 20 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) účinnnej od 1. januára 2005 patrí advokátovi za úkony právnych služieb vykonané pred dňom nadobudnutia účinnosti tejto vyhlášky odmena podľa doterajších predpisov.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa preto ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 20 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v spojení s § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvou vetou, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavovala 4 534 Sk a hodnota režijného paušálu 136 Sk. Ústavný súd v súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde priznal úhradu trov právneho zastúpenia vo výške 9 340 Sk (za dva preukázateľné úkony právnej služby – prevzatie zastupovania v danej veci a podanie sťažnosti).

Vzhľadom na to, že ústavný súd je viazaný návrhom sťažovateľa podľa ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, a s poukazom na ustanovenie § 36 ods. 2 tohto zákona (ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania jeho trovy) uložil zaplatiť trovy konania sťažovateľa na účet jeho právneho zástupcu, a to okresnému súdu vo výške 4 670 Sk a krajskému súdu vo výške 4 670 Sk (bod 3 výroku nálezu).

Na základe vyššie uvedeného rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bodoch 1 až 4 výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2006